

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoPom/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8821010159
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8821010159.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Mariany Muránskej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. S. P. nar. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, dieťa rodičov: otca V. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. X, E., právne zastúpený JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, so sídlom Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, a matky I. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, E., právne zastúpená Mgr. Ivanou Hačkovou, advokátkou so sídlom Kúpeľská 66, Sobrance, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8PPOm/1/2021-17 zo dňa 15.04.2021, takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e uznesenie.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal dočasného zverenia mal. S. do svojej osobnej starostlivosti, dôvodiac ohrozením bezpečia a stability prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením návrhu otca vyhovel.

3. Súd mal osvedčené, že v danom prípade je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania. S poukazom na návrh a predložené listinné dôkazy je tu dôvodná obava, že maloletý môže byť v prípade jeho ponechania v starostlivosti matky ohrozený na zdraví a živote, keďže zo strany manžela matky mu bolo fyzicky ublížené. Maloletého súd dočasne zveril do osobnej starostlivosti otca.

III. Obsah odvolania matky

4. Proti uzneseniu podala odvolanie matka, namietajúc, že súd pri rozhodovaní vychádzal len z tvrdení navrhovateľa (otca), pričom tak dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu. Jej manžel má k maloletemu vytvorený pozitívny vzťah, navzájom sa akceptujú. Zlyhanie svojho manžela matka nijako nepodporuje, tvrdí však, že každý je omylný. Naopak, otec o maloletého nikdy neprejavoval záujem. Je mladý, s výchovou nemá

žiadne skúsenosti, s maloletým sa stretával doposiaľ maximálne dvakrát ročne. Od momentu výkonu rozhodnutia je preto matka v neustálom strese a strachu o svoje dieťa, keďže s otcom nikdy netrávilo čas a zrazu sa ocitlo v cudzom prostredí. Matka dúfa, že neodkladné opatrenie má naozaj len dočasný charakter a veci sa dajú do poriadku, pričom za najlepšie riešenie považuje zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti. Matka nateraz akceptuje rozhodnutie súdu, avšak rada by s maloletým mala aspoň nejaký kontakt. Neupravenie styku považuje za absolútne nevhodné, v rozpore so záujmom maloletého. Navrhla napadnuté uznesenie zrušiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je vecne správne.

6. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

7. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

8. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

9. Z obsahu predloženého súdneho spisu je zrejmé, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti. Vykonanou súdnou úpravou bol mal. S. doposiaľ zverený do osobnej starostlivosti matky, otec sa na jeho výchove podieľal formou styku. Prezentovaná zmena pomerov v rodine maloletého však mala nastať v čase, keď matka začala partnerský život s jej terajším manželom. Vo výchove manžela matky sa mali objavovať situácie fyzického napadnutia maloletého, ktoré nemali svoj racionálny základ a končili poškodením zdravia maloletého.

10. V nadväznosti na vyššie uvedené, súd prvej inštancie správne detekoval ohrozenie života, zdravia a priaznivého vývoja maloletého. Potrebu bezodkladného zásahu súdu do pomerov účastníkov konania v takomto prípade predvída ust. § 365 CMP, ktoré bolo v konaní riadne a správne aplikované. Právne posúdenie veci súdom prvej inštancie matka spochybňuje, argumentujúc, že rozhodnutie súdu sa zakladá len na tvrdeniach navrhovateľa. S predostretou odvolacou námietkou sa však odvolací súd nestotožnil, pričom na zdôvodnenie svojho rozhodnutia uvádza nasledovné.

11. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný zo strany otca, jeho tvrdenia o fyzickom napadnutí maloletého, resp. poškodení jeho zdravia, však boli podporené tvrdeniami osôb z blízkeho okolia maloletého, a napokon aj odbornou lekárskou správou. Z bodu 2 odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že otec predložil súdu lekársku správu S.. I., z ktorej je zrejmé, že maloletému pri vyšetrení bolo zistené povrchové poranenie inej časti hlavy: pomliaždenie. Maloletý vtedy udal, že pred dvomi dňami bol napadnutý otčimom, mal bolesti tváre a ucha, horšie počul. Zranenie bolo spôsobené tupým úderom, pričom lekár zhodnotil, že mohlo byť spôsobené tak, ako udal pacient.

12. Kým teda lekárska správa popisuje skôr poškodenie zdravia maloletého, popis vzniku poranení možno vyvodzovať z vyjadrení ostatných osôb z prostredia maloletého. Matka v odvolaní argumentuje účelovosťou tvrdení jej bývalej pestúnky aj svojej sesternice, odhliadnuc však teraz od toho, odvolací súd dáva do pozornosti obsah Záznamu o podaní vysvetlenia k priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, vec vedená na Okresným riaditeľstvom policajného zboru vo Vranove nad Topľou, č. ORPZ-VT-OPP3-060/2021 (č. I. 5 súdneho spisu). Pred policajtom vtedy vypovedala sama matka, ktorá priznala nevhodné správanie svojho manžela a jeho fyzické napadnutie maloletého. Malo ísť o incidenty zo dňa 03.04.2021 a 04.04.2021, pričom pri poslednom z nich mal manžel matky zovrieť ruku v päsť a zahnať sa s ňou tak, ako keby chcel maloletého udrieť. V tom čase k nemu pristúpila matka, na čo prišlo k hádke a manžel matky odišiel. Fyzické násilie sa zrejme prejavuje aj medzi manželmi, keďže matka popisuje, ako ju manžel pri hádke chytil pod krk, ku škrteniu však nemalo dôjsť.

13. Odvolací súd ďalej poukazuje na čestné vyhlásenie manžela matky, obsiahnuté na č. I. 28 súdneho spisu. Svoje správanie k maloletému zo dňa 02.04.2021 veľmi ľutuje, maloletého však má rád. Je pravdou, že s výchovou zatiaľ nemá veľké skúsenosti, je pripravený sa však tomu postaviť čelom. K maloletému bude pristupovať veľmi citlivo a s úctou.

14. Okrem toho, relevanciu má aj zistenie príčin fyzického trestania. Tieto odhalila matka v rámci svojho vysvetlenia k priestupku, už zmienenému v bode 12 odôvodnenia. Maloletý mal jej manželovi klamať, že vie napísať číslicu 5, no nevedel a za to bol fyzicky potrestaný. V tom manžel dodal matke, že ak by to bol jeho syn, tak mu dá takú facku, že mu stena dá druhú. Deň na to sa manžel matky vyhrážal maloletému, že svoju matku viac neuvidí, že ho zbalí a pôjde k otcovi. Maloletý na to reagoval plačom a opätovne aj v tomto prípade malo nasledovať fyzické napadnutie úderom päťou, ktorému mala zabrániť až matka.

15. Zhrnúc teda vyššie uvedené, zo strany všetkých zainteresovaných osôb bolo nepochybne osvedčené, že maloletý bol v starostlivosti matky vystavovaný neprimeranému fyzickému trestaniu, za ktoré bol zodpovedný manžel matky. Opomíňať nemožno ani prejavy psychické násillia, keď sa manžel vyhrážal maloletému, že svoju matku viac neuvidí. Týmto svojim konaním maloletému spôsobil zármutok a obavy, ktoré nepriaznivo mohli vplyvať na jeho zdravý duševný vývin.

16. Každopádne, nie je možné pripustiť, aby dieťa čelilo útoku dospelého muža, ak sa samo nevie brániť, navyše, za situácie, ktoré sa bezpochyby dali riešiť cestou výchovného dohovoru. Matka si tohto neudržateľného stavu bola vedomá, preto odišla s maloletým do miesta svojho trvalého bydliska a zrejme na čas prerušila vzťahy s manželom. Po určitej dobe sa však manželia „udobrili“ a plánujú spoločnú domácnosť, keďže matka je tehotná. Zo strany manžela jej bol daný prísľub, že sa do výchovy maloletého nebude viac starať a nevhodné situácie sa nebudú opakovať. Za deklarovanej situácie obnovy manželského spoluzitia však nemožno jednoznačne vylúčiť opakovanie nevhodného správania manžela matky voči maloletému, a na vyvrátenie pretrvávajúcej obavy o život, zdravie a priaznivý vývoj maloletého nepostačuje ani prísľub manžela matky.

17. Skutočne sa toho času javí vhodnejšie dočasne zveriť maloletého do osobnej starostlivosti otca tak, ako to učinil súd prvej inštancie. Za neopodstatnenú považuje odvolací súd námietku matky, že dieťa nemá s otcom vytvorený vzťah. Otec je najbližšou vzťahovou osobou dieťaťa, počas jeho života sa v nejakom rozsahu stretávali, preto nemožno tvrdiť, že otec je pre dieťa cudzou osobou. Je prirodzené, že maloletý je viac citovo naviazaný na matku, no v tomto prípade odvolací súd uprednostnil bezpečie výchovného prostredia nad jeho stabilitou. Otec je podľa tvrdení matky mladý, s výchovou nemá skúsenosti, no ešte mladšieho partnera si našla matka, ktorý sám uvádza nedostatok skúseností s výchovou a svoje správanie pripisuje mladíckej nerozvážnosti. Aj napriek jeho chybám vo výchove, matka celkom zrejme manželovi dôveruje, nie je preto známe, prečo matka vylučuje z výchovy otca, ak sa navyše ten proti dieťaťu neprevinil.

18. Napriek svojmu ambivalentnému postoju matka rešpektuje rozhodnutie súdu a za vecne správne ho považuje aj odvolací súd. Z tohto dôvodu bolo napadnuté uznesenie potvrdené postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

19. Matke je však potrebné dať za pravdu, že je v rozpore so záujmom maloletého, ak jej toho času nie je umožňovaný styk s maloletým. Odvolací súd preto apeluje na súd prvej inštancie, aby priebežne sledoval situáciu v rodine maloletého a pri potvrdení absencie styku maloletého s matkou podľa potreby zakročil, a to aj z úradnej povinnosti, chrániac tak zachovanie vzťahových väzieb v rodine.

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zároveň zrejmé, že vo veci starostlivosti súdu o mal. S. prebieha konanie vo veci samej, kde súd vykoná potrebné dokazovanie. Ak by však táto informácia bola mylná a konanie vo veci samej doposiaľ nezačalo, bez odkladu je potrebné tak učiniť.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).